

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XV. Tobias uterque admodum longævus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Et in unum, si & lingua omnium in unam confaretur linguam, nec ille satis capere, nec ista satis exprimere posset odium, quo Deus prosequitur peccatum. Hinc nemo miretur peccati supplicium, mortem æternam. Nemo etiam seipsum fallat, & dicat: Quid istud adeo magni sit flagitii, num ideo animam laqueo, Dei hostis ero? Humana sunt ista & parvula.

Unicum superbum Nolo Luciferum & asseclum flammis addidit.

Ne spernampus modica. Luculentam nimum exempla in oculis sunt. Unicum Luciferi & asseclum superbum Nolo, cum homini Christo nollent se submittere, æternis eos flammis addidit. Pomum unicum, quia veritatem, protoplastos cum posteris omnibus in extremas calamitates precipitavit. Punit Deus omnem a se aversionem, quomodocunque demum ea, vel quantulacunque ex causa fiat, imò quod minus est illiciti, eò plus est delicti & gravior à Deo aversio: Qui faciunt peccatum & iniquitatem, hostes sunt animæ suæ, seipsos spoliant, jugulant.

Hæc equidem scimus, ah scimus probissimè hæc nobis centies iterumque centies occurrunt, cuilibet letali noxæ decretam mortem æternam. Scimus, quod quotidiana nos docent funera, quam nostra omnis vita sit incerta, singulis horæ partibus ad interitum fatiscens, quam nullam morte tutum sit vel momentum. Hæc, inquam, scimus, at nihilominus inolitas consuetudines pravas non emendamus; tam audacter peccamus perinde si peccatum nullâ lege vetitum sit; tam impudentèr & præfate delinquimus, perinde si Deus non audiat, non cernat delinquentes, nec animi penetralia scrutetur. *Intelligite hæc, qui obliviscimini Deum.* Siracides unumquemque nostrum in clamat: *Miserere anima tuæ placens Deo, & contine, & congrega cor tuum. Contine, quantâ vi potes, à noxiis te abstrahe. Congrega, ad salubria te ipsum urge ac impelle, thesauriza tibi fundamentum bonum in futurum: apprehende vitam æternam.*

Psal. 49. v. 22. Eccl. c. 30. v. 24.

1 Tim. c. 6. v. 12.

CAPUT XV.

Tobias uterque admodum longævus.

DE annis, quos vixit Tobias Senior, diuina pagina ita pronuntiant. Postquam illuminatus est Tobias, vixit annis quadraginta duobus, & vidit filios nepotum suorum. Completis itaque annis centum duobus, sepultus est honorificè in Nimive. De juniore Tobia filio divinus codex asserit: Et completis annis nonaginta novem in timore Domini cum gaudio sepelierunt eum.

Dixerat Tobias parens oculorum usu jam privatus: Non delectaris in perditionibus nostris, quia post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum, exultationem infundis. Sit nomen tuum, Deus Israel, benedictum in secula. O mi amantissime Deus, post tempestatum furias, post ventos, grandines, pluvias, post fulgures & tonitrua, serenum aperis cælum. Ita Deus cum Jobo egit, ita cum amicis suis omnibus solet agere, non quod vivendi spatium in geminas partes dividat (hic error noster est) sed post tempestates & fletum brevissimæ hujus vitæ, tranquillitatem & gaudia vitæ melioris jubet succedere. Hoc in Tobia & paucis aliis velut in ideâ monstravit, quantum amicis omnibus præmii esset largiturus in patria, & in ipso voluptatum loco, qui aliquibus suorum tam multum solatii & gaudii dedisset in exilio. De Tobia parte dicitur: Reliquum vitæ suæ in gaudio fuit, & cum bono profectu timorè Dei perrexit in pacem. Tobias sane uterque admodum fuit longævus. Quis est homo, qui non vult vitam, qui non diligit dies videre bonos? Anno Christiano 1628. Claudius Deodatus Basiliensis Pontificis medicus trigeminum volumen edidit Bruntruci, quo fusè ac eruditè docet, quâ demum ratione vita humana ad annos centum viginti quatuor sit producenda. Nobis non licet esse tam disertis. Contractius hic agendum. Geminas ego radices porrigam, quibus vivendi spatium

Tob. cap. 4. v. 4.

Pf. 33. v. 13.

Dua radices, quibus in multis annos vitæ

A si non ad centesimum vigesimum quartum, in multos protogari possit.

S. I.

ILLæ, quas dixit, radices vitæ producendæ peritiles non ex India, nec ex Arabia, non à Sinarum regno, nec à Thule ultimâ, sed nec ex Hispaniâ, Cantapi, aut ex Calabria Italia inter peregrinas merces adferenda: In cuiusvis horto succrescit, imò antè fenestras in testâ fictili exurgit, uti rusticis sua medicina sebum minus provenit in stramine te ctis. Radici primæ nomen est *Sobrietas*, pietas alteri.

Prima radix utilissima extendendæ vitæ Sobrietas. Res longè certissima, neque hic congerendis testimoniis opus. Hoc oracula & paginæ divinæ satis abundè pluribus assertionibus dilucidè tradunt. Ad rem Siracides: *Propter crapulam, inquit, multi obierunt; qui autem abstinentes est, adjiciet vitam.* Si scias escæ aliquid demere, mensæ non necessaria subtrahere, scies, etiam annos addere vitæ; parca mensâ, longa vita. Quor hominum millia jejuniis, & vigiliis quotidianis ad octogesimum, ad nonagesimum, & centesimum, ad plures imò annos pervixerunt. Videte Paulum Thebæum inter Anachoretas primum, cui eadem palma & victum & vestitum dedit, latex è vicino rivulo sitim sedavit. Vir ille ad annum centesimum decimum tertium pervenit abstinendo. A Paulo longissimam licet seriem hominum eorum texere, qui unâ & unicâ vitæ sobrietate admirandam ævi longitudinem sunt affecti. Hos inter numerandi veniunt, politici, facti, docti, indocti, pauperes, opulenti, rustres, civici, summi, imi, principes, reges, imperatores, Præfules, Pontifices, qui sobrietate, radice hac scienter usi, inter longævos meruerunt censeri. Certissimum: vita sobria, vita diuturna.

Hoc omnium esuditorum placitis firmatur. Ante annos pauculos. Medicorum celeberrimus veniit ac eruditè suadens: Domine, inquit, si te ipsum curare velis abstinentiâ, crede mihi non opus erit foculatâ. Medicorum Phœbus, Hippocrates, quid ad vitam producendam magis requirit, quam exercitacionem & Abstinentiâ? Ipsa Hippocratis verba ex ejus aphorismis quàm integerrimè adnumerabo. Ita igitur Hippocrates de hac re sentiens: *Non pura corpora, inquit, quæ antè plus morbum facit. Platonem in Timæo asserentem veneror: Diætâ conveniente initia morborum curare oportet. Eadem mens Celsi est: Multi & magni morbi abstinentiâ & quiete arcentur. Eadem & Chrylostomi sententia est: Quod necessitatem in edendo excedit, id non alimentum, sed pestis & venenum est.*

Quotidiana hoc docet experientia, quod quisvis seipso facillimè observavit, nisi plus æquo sibi credulus in indulgere soleat appetentiæ, plerumque avidius in noxia ruenti. Quamvis & hic ipse non ægrè deprehendat, quantæ sint sobrietatis vires ad obtinendum longævæ senectutis votum.

Nicolaus Serarius è scriptis notus ex fide narrat, quod ipse suis & oculis & auribus hausit memoratu dignum, quodque ad institutum mirè faciat. Ante annos quinque, ait, cum Vogesum montem, qui Alsatiam intermedius & Lotharingiam dividit, transirem, in Senonensi cænobio diversatus sum. Cænobii Abbas ex ejus montis pago longiusculè distito grandem natu rusticum, qui jam annis pluribus centesimum excefferat, accessit & ad mensam dominicam vocari iussit. Promptè adiiit vocatus, non equo, non cistio, aut ve ctabulo usus; pedes venit incanus viator. Jamque mensâ vocabat lotas manus ad epulum. Inter hospites ceteros ad prandium asse-dit etiam ille ipse decrepitu senex, abbate ita jubente. Dum pranderetur, lautè ac hilariter, dum alia, atque alia ferula inferuntur mensæ, grandævus ille rusticus limis ea oculis intueri, escariam seriem illam mirari, secum nelcio

Extremis... Sobrietas... Senonensi... necicio

nescio quid mustitare, ac mustinari, visum est aliquid deesse sicciternio. Hic abbas: Mi Pater, ait, (id reverentia dedit senio) quid dicis? num aliquid deest? Effare, juvabimus. Cui fene: Istud enim verò est, inquit, quod mecum ipse loquor: si mensam tam offertam semper habuissim, tandiu profectò non vixissim. Ab omnibus arisam suavitè. Nec unus omnium fuit, qui dicta vellet resellere: Oraculum ex tripode censuerunt. Hic ipse longævus agricola jam abiturus, scipionem suum Serario monstrans: Adhuc hodie, inquit, hic meus equus ligneus domine sisset. Rectissime addit Serarius: Nulla hominum viribus pestis capitalior, nulla longiori vitæ infestior securis quàm intemperantia, quam, qui sectantur, fiunt imbecilles, pallidi, cadaverosi, tremuli, enerves, anrequam fenes.

§. II.

DE M. Porcio Catone temperantissimo sene Livius. Invidi, ait, cupiditatis animi erat, & rigidæ innocentia: contemptor gratia, divitiarum. In parsimonia, in patientia laboris, periculiq; ferri propè corporis, animiq; : quem ne senectus quidem, quæ soluit omnia, fregit: qui sextum & octogesimum annum agens causam dixerit, ipse pro se oraverit, scripseritq; : nonagesimo anno Sergium Galbam ad populi adduxerit iudicium.

Aufonii pater escariis deliciis aut intemperanti potumini fractus de seipso potuit gloriari.

Nonaginta annos, baculo sine, corpore toto Exeg. cunctis integer officii.

Guilielmus Postellus Barensonius de quadam Æthiopum gente: Multi, ait, centum octoginta annos nati etiam operas ditioribus locant. Neque defunt in Germania nostra longævi, qui vitam ultra centesimum annum produxerunt unâ radice illâ sobrietate. Homo Dilinganus non ita pridem de avi sui senectute ad annum centesimum vigesimum, de proavi ad annum centesimum quadragesimum propagatâ sanctè restatus est. In Polonia Felix a Schrensko Palatinus & Plocensis Præfectus avo paterno epitaphium scripsit, quo publicè restatur cum annos centum quadraginta vixisse. Hebræus explorator Caleb ætatis suæ robur, & annos apud Josue ducem exponens: *Quadragesima annorum eram*, inquit, quando misit me Moses famulus Domini de Cadesbarne, ut considerarem terram, nuntiaviq; ei, quod verum videbatur. Hodie octoginta quinque annorum sum, sic valens, ut eo valebam tempore, quando ad explorandum missus sum: illius in me temporis fortitudo usq; hodie perseverat, tam ad bellandum, quàm ad gradiendum. Hic ingentem possum eorum catalogum conscribere, qui temperantiâ & sobrietate ad ætatem spectatissimam, senectutem summam pervenerunt. Ipsa, inquit Tullius, defectio virium adolescentia viris efficitur sepius, quàm senectutis. Libidinosâ & intemperans adolescentia effatum corpus tradit senectuti. Arbitror te audire, Scipio, hospes tuus avitus Masinissa, quæ fecit hodie nonaginta annos natus: cum ingressus iter pedibus sit, in equum omnino non ascendere: nullo imbore, nullo frigore adduci, ut capite aperto sit: summam in eo esse corporis siccitatem: itaque exequi omnia regis officia & munera. Potest igitur exercitatio & temperantia etiam in senectute conservare aliquid pristini roboris. Rex Masinissa comes labandus & potator aded non erat, ut prandere tantum solitus, quod Frontinus asserit: nam meridie stans vel inambulans ante tabernaculum suum in castris jentaculum, & prandium, & merendam & cenam & pocemium simul sumpserit frugali sanè compendio grandi sobrietatis encomio. De Spurinnâ exercitationis & temperantiæ observantissimo sene Plinius Junior: Apponitur, ait, cena non minùs nitida, quàm frugi. Inde illi post septimum & septuagesimum annum, auriam, oculorumq; vigor integer, inde agile & vividum corpus, solâque ex senectute prudentia. Galeno medicorum principi septuaginta vitæ annos

A Soidas, liberaliùs longè Cælius Rhodiginus centum quadraginta tribuit. Eò ætatis venit Galenus, quia crudi nihil gustavit, arboreis fructibus abstinuit, ad satietatem nec comedit unquam, nec bibit.

Quo minus tam illustria sobrietatis exempla nos æmulari conemur, duo sunt, quæ retrahant: Incredulitas & assuetudo. Nôp credimus sobrietate vires firmari, vitam extendi. Ita corpus epulis & potionibus in nostram perniciem facimus, vires perdimus, vitam non extendimus. Aut certè si credamus sobrietate valentiam & vitam conservari, assuetudine contrariâ à victu sobrio avocamus. Nimirum aliter assuevimus, quotidie bis ad præsepe plenum stare à puero assuefacti sumus; hæc imò in cunis didicimus, est stabilem mentem, & famem ut grande malum horrere. Ita malam assuetudinem in quotidianum morem perducimus: inde sobrietatis leges aut contemnimus ac ridemus, aut certè victi assuetudine, in leges, quas non necimus esse saluberrimas, assidue peccamus. Si audes, mi Christiane, cum sapientissimis sapere, si tibi valetudo prospera, si longæva vita cordi est, resiste consuetudini, & imperium sobrietatis tam jucundum senties, quàm fructuosum. *Qui abstinens est, adjiciet vitam.*

§. III.

Pietas, radix altera prolongandæ vitæ multò aptissima. Affirmatissimè dixit Salomon: *Timor Domini proliet dies, & anni impiorum breviabuntur.* Leges divinæ jubent & pollicentur. *Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.* Virtutis præmium prolixior vita. Hanc ob causam tam sedulo Hæbreus sapiens hortatur: *Fili mi, ne obliviscaris legis meæ, & præcepta meæ cor tuum custodiat. Longitudo enim dierum & annos vitæ, & pacem apponent tibi.* Divinæ pagine sub oculis constituantur ingentem numerum eorum, qui ob pietatis defectum, quos posuissent, annos minimè attrigerunt. Obliti sunt legis divinæ, ideo longitudo dierum, & anni vitæ & pax eis non est appositæ. Inter eos Saul, Balthasar, Antiochus, Abialon; alio quidem sanguine reges, sed vario scelere infames ad canos non pervererunt. Ita Core, Dathan, Abiron, Achitophel, quadraginta duo pueri irrisores Elisei; quinquaginta, ite Numque alii quinquaginta milites cum suis ductibus ad Eliam missi; opulenti, sed fatuus & superbus Nabal quem percussit Dominus & mortuus est. Hos forsitan ad certum calculum revocare liceat, sed totam gentem humanam, quæ Noëni ævo, aquarum supplicio periit, quis numeret? Tot millena millia, tot miliones hominum, quos Noëticum mare sepeliit, una & sola impietas extinxit. Profligatâ pietate libidines suas secuti vitam egerunt tam lædam, ut in supplicium illis fuerit non vivere.

Sed omnino hoc infinito hominum numero, quibus vitam ante vitæ finem rapuit impietas, & intemperantia, nos ipsi quantos novimus, qui suaviter ad annos septuaginta, octoginta & plures vitam potuissent perducere, si sobriè voluissent vivere. Sed duas illi coluerunt: Iracundiam & Temulentiam, quæ silum vitæ non tam præciderunt, quàm abruperunt. Ubi crebro pitissatur, ubi livor & excandescencia dominatur, ibi nec sobrietas, nec pietas domi est. *Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos.* Longitudinem dierum & vitæ annos apponit pietas.

Moses centum & viginti annorum erat, quando mortuus est: non caligavit oculus ejus, nec dentes illius mori sunt. Post hæc mortuus est Iosue filius Nun, servus Domini, centum & decem annorum. Ita rex David mortuus est in senectute bonâ, plenus dierum, annos natus septuaginta; ex his quadraginta annis imperavit. Ita Tobias pater completis annis centum duobus, desit vivere. Tobias filius completis annis nonaginta novem in timore Domini cum gaudio abiit ad plures. Quid istos totque alios fecit longævus? Geminæ radices illæ, Pietas

Incredulitate & assuetudine retrahimur à sobrietate.

Pietas est radix prolongandæ vitæ aptissima. *Pietatis defectum, quos posuissent, annos minimè attrigerunt.* *Obliti sunt legis divinæ, ideo longitudo dierum, & anni vitæ & pax eis non est appositæ.*

Iracundia & temulentia filum vitæ abrupit.

1. Paral. 1. 29. v. 28. Tob. cap. 1. 4. v. 2. & 16.

Pietas & Sobrietas. Quid exigit sobrietas, non ignoramus. Quid velit Pietas, inquirendum.

Prov. 1. 17-22. Eccl. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

Salomonis esoraculum: *Animus gaudens etatem floridam facit. Quod Siracides amplissime confirmans, Tristitiam, inquit, longe est velle à regnulos enim occidit tristitia, & non est utilitas in illa. Zelus & iracundia minuunt dies. Vel è trivis notum, quod veteri meo canitur.*

Si vis incolumem, si vis te reddere sanum, Curas tolle graves, irasqi crede profanum.

Angores & merores presentia vite mala non mitigant, sed gemina & duplicant, vites deiciunt, denique vitam extinguunt. *Incunditas cordis, ait Siracides, hæc est vita hominis, & thesaurus sine deflectione sanctitatis.* Velim, ais, esse lætus, modo possim. *Poteris, si volueris. Animus re verà gaudens & hilaris firmà lætæque in Deum fiduciã sese attollit, divino nutu & arbitrio in omnibus acquiescit.* Hæc animi tranquillitas, hæc vera est lætitia. Paradigma hujus nobilissimum Tobias. Erat is senex & eger: senectus enim ipsa est morbus erat cæcus, erat egens & pauper saltatibus ereptis, in aulã regem habebat hostem, importunam domi & acerbam conjugem, irrisores cognatos; & tamen non est contristatus contra Deum, quod plaga cæcitas evenit ei, sed immobilis in Dei timore permansit, agens gratias Deo omnibus diebus vite sue. Ita divinæ voluntati ac providentiæ omnia commisit, se à Deo non penitus deferendum scivit, ita Deo placuisse tranquillè tulit, ita reliquum vite suæ in gaudio fuit, & cum bono profectu timoris Domini in pace perrexit. Ita prolixus, ita sanè, non contristabit justum, quidquid ei acciderit. Hæc Pietas vera, hæc incerta est lætitia, hæc vita longa. Nam licet quandoque impii diu vivant, non tamen pergunt cum bono profectu timoris Dei in pace; quamvis pii citius moriantur, obdormiunt tamen in bonã senectute. Melior vita, bona quàm longa. Satis diu vixit, qui bene vixit. Vita quæ sceleribus impeditur, non vivitur, sed perditur. Præclare dixit Ambrosius: *Inspiciens in bello nutritur & in discordiis justus in senectute bonã vivit, quia bene senescit: Injustorum autem nemo quamvis cornicibus vivacibus diuturniore vitã vixerit. Ille ergo bene senescit, qui bene senescit.* Hæc vitæ diuturnitas in omnium est potestate. Ita cuiuslibet volenti senescere permissum. Miserat Hieronymus ad Paulum Concordiensem centum annorum vegetissimum senem epistolam: in eã senis optimi sanctos mores, corpus validum, ætatem insolite prolixam longævam eleganter commendans: *Eccæ, ait, jam centenus ætatis circulus volvitur: & tu semper præcepta Domini custodiens, futura beatitudinem vite per presentia exempla meditaris. Oculi puro lumine vigent: pedes imprimunt certa vestigia: auditus penetrabilis, dentes candidi, vox sonora, corpus solidum, & succi plenum: cani cum rubore discrepant, vires cum ætate differunt. Non memoria tenacitatem, ut in plerisque cernimus, antiquior senectû dissolvit. Non calidi acumen ingenii frigidus sanguis obrundit. Non contractam rugis faciem arata frons exasperat, non denique tremula manus per curvos, cetera tramites errantem stylum ducit. Futuræ nobis resurrectionis virrorem in te Dominus ostendit, ut peccati sciamus esse, quod ceteri adhuc viventes præmoriuntur in carne; justitia, quod tu adolescentiam in alienã ætate mentiris. Et quamquam multis istam corporis sanitatem, etiam peccatoribus evenire videamus: tamen illis hoc diabolus mimistrat, ut peccati tibi Dominus præstat, ut gaudeas. Vide te, obsecro, quàm peritè hic juvenis centum annorum geminis radicibus illis Sobrietate, & Pietate sit usus ad vitam ultra seculum propagandam.*

Ibid. v. 23.

Est vera tranquillitas in omnibus divini arbitrio acquiescere.

Hujus exemplum in Tobia: Tob. cap. 2. v. 13. & 14.

Prov. 1. 12. v. 21.

Ambros. tom. 1. lib. 2. de Abraham cap. 9. mihi pag. 331. Hæc in somno a. habens editiones alie. Hieron. tom. 1. ep. 12. ad Paulum Concordiensem mihi p. 55. In Paulo Concordiense.

Prov. 1. 12. v. 21.

Hæc ergo lætitia prolixus vera, hæc Pietas est verè longæva, ita suam divinã voluntati subjungere, ut in eo solo suavissimè acquiescat, quod Dei nutu consilioque geritur. Inde nullè super ullo infortunio audientur querelæ, sed quæcunque adversa acciderint, animo vultuque hilari excipientur. Dei consilium in omnibus approbabitur: *Non contristabit justum, quidquid ei acciderit.*

Tobias uterque in mercenarium suum munificentissimus.

Præsumam ad finem decurramus, liceat hic aliquid curiosioris quaestunculæ movere de Tobia cane, de nepotibus, de salario, quod comiti caelesti ab utroque Tobia est positum. Quid opus, dixerit quis, tam minuta in codices sacros mittere? cum è diverso longè majoris ponderis videantur omisã. Paucis ad ista respondendum.

§. I.

Cum Tobias à paternã domo non procul abesset: *Tunc, ait historicus sacer, præcurrit canis, qui simul fuerat in viã, & quasi nuntius adveniens, blandimento suo curat de gaudebat. Nec illud videtur grandis momenti. Anna autem sedebat secus viam quotidie in supercilio montis unde spectare poterat de longinquo. Et dum ex eodem loco specularetur adventum ejus vidit à longè, & illico agnovit venientem filium suum, curruque nuntiavit viro suo dicens: Ecce venit filius tuus. Et consurgens cæcus pater ejus, cepit offendens pedibus currere, & datã manu puero occurrit obviam filio suo. Nec istud tantum ponderis videri posset, cum alibi omisã, quæ scire cuperemus, mytheria.*

Miratur Simon Cassianus de Dei filio humanam mortalitatem induente, hoc unum ab Evangelii præconibus dictum: *Verbum caro factum est.* De Christo nato hoc solum: *Et peperit filium suum primogenitum.* De Christo in cruce acto: *Crucifixum eum.* Nos seriem rei gestæ quaerimus, & nosse avemus, an in jacente, an verò in erectã & stante cruce, num tribus aut quatuor clavibus sit fixus, myrrhatum vinum acerbus an dulcis potus fuerit, quod acriter eruditi litigant. Quis vulnere in Christo numerus, quot millia spectatorum morientium adfuerint. Plurima sunt ejuscemodi, quæ memoratu digna, & pæne necessaria præminutis aliis videantur fuisse recensenda.

Ajo summarim. 1. Sunt quamplurima voluminis divini tam sublimia, ut ea verbis nequeant satis attingi. Hinc Spiritus divinus sæpe factum, non facti modum enuntiat. 2. Ut enim considerationis promeritum remaneret integrum, magis illa talia cogitari voluit, quam scripi dicit. 3. Ut major daretur locus Fidei. Sic Eucharistiæ arcanum oratione angustia clausum, ut fides tantò esset valentior, quantò extrinsecus ad eam impulsus esset debilior. Fides enim, quod Gregorius dixit, non habet meritum, cui humana ratio præbet experimentum.

Quod illa, quæ videntur minutiora, spectat, complerant divinis paginis mandata talia. Quàm illud præscæ legis, non minutum duntaxat, sed pane sordidulum videatur: *Hæbis locum extra castra, ad quem egredieris ad requisita natura, gerens paxillum in balteo, cumque sederis, fridies per circuitum, & egesta humo operies, quo relevatus es. Sed & causam adjungit: Dominus enim tuus ambulat in medio castrorum.* Quàm accuratè scribit Marthæus iter Domini Jesu è Bethphage in urbem Hierosolymæ, ubi rami per viam sparsi, substrata venientis pedibus vestes, canis plebei, asina & asellus vestetaria jumenta, imò & ephippium, Apostolorum vestimenta diligenti calamo contignantur. Quàm conquestivè Joannes cæci oculos subactã māsulã è luto, & salivã peritos recenset? Idem jam redidivum Christum in litore stantem, & discipulorum naviculam ducentis cubitis ab eo distitam, trecentos quinquaginta tres pisces capros annotat cum curã. Rem miram! Fuit, qui Babylonicæ fornacis flammam velut ad ulnam metiretur, & earum altitudinem quadraginta novem cubitos pronuntiaret: Fuit igitur, qui cymbæ à ripã distantiam, fuit qui piscium capturam numeraret,